

[Начало](#) > ... > [Предприемане На Съдебни Действия](#) > [Правна Помощ](#) > Latvia

Правна помощ

 Латвия

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Съгласно Гражданския процесуален закон (*Civilprocesa likums*) разноските за съдебни производства включват следното:

I Съдебни разноски

II Разноски, свързани с производството.

Съдебните разноски и разноските, свързани с производството, се определят с цел:

- частично възстановяване на разходите, направени от държавата за финансиране на работата на съдилищата;
- възстановяване на направените разходи на страната, в чиято полза е постановено съдебното решение;
- насърчаване на доброволното погасяване на задълженията от страна на длъжниците.

Можете да получите информация за това къде могат да бъдат платени съдебните разноски в деловодството на всеки съд.

Лицето, за което се отнася решението относно разноските за съдебното производство, може да оспори това решение с отделна жалба.

I. СЪДЕБНИТЕ РАЗНОСКИ включват:

- държавна такса (*valsts nodeva*);
- административна такса (*kancelejas nodeva*);
- разноски, свързани с разглеждането на делото.

Съгласно член 34 от Гражданския процесуален закон за всеки иск, предявен пред съда, се заплаща определена държавна такса, независимо дали става въпрос за първоначален иск или за насрещен иск, за подадена от трето лице самостоятелна молба по вече висящо дело, свързана с предмета на спора, за молба за специално произнасяне и за други молби, предвидени в настоящия член. При молби за развод, при които молителят има ненавършили пълнолетие лица на негова издръжка, по искане на молителя съдът отлага плащането на държавната такса или допуска плащането ѝ на части.

Съгласно член 38 от Гражданския процесуален закон административна такса се заплаща:

- за издаване на заверено копие на документ по дело и за издаване на дубликат на съдебно решение или определение;
- за издаване на сертификат;

- за издаване на дубликат на заповед за изпълнение;
- за удостоверяване на влизането в сила на съдебно решение, когато то трябва да бъде представено пред чуждестранен орган;
- за призоваване на свидетели.

Съгласно член 39 от Гражданския процесуален закон разходите, свързани с производството, включват:

- суми, дължими на свидетели и вещи лица;
- разходи, свързани с изслушване на свидетели или извършване на проверки на място;
- разходи, свързани с търсене на ответника;
- разходи, свързани с принудителното изпълнение на съдебно решение;
- разходи, свързани с връчване, издаване и превод на призовки и други съдебни документи;
- разходите за публикуване на съобщения във вестниците;
- такси, свързани с обезпечаването на вземане.

Освобождаване от съдебни разноски:

Законът определя лицата, които са освободени от плащане на съдебни разноски (член 43, параграф 1 от Гражданския процесуален закон), включително страната, на която е предоставена финансирана от държавата правна помощ.

В други случаи страна по делото може да поиска от съда пълно или частично освобождаване от съдебни разноски въз основа на финансовото състояние на страната и при представяне на съответните доказателства.

Съдът разглежда искането и предоставя пълно или частично освобождаване от задължението за плащане на съдебни разноски към националния бюджет, като взима предвид финансовото състояние на лицето.

Плащане на съдебни разноски:

Сметките за плащане на държавни такси, административни такси и разходи за произнасяне по делата могат да бъдат намерени на портала в раздел „Държавни такси и сметки на съдилищата“ (*Valsts nodevas un tiesu konti*).

Възстановяване на съдебни разноски:

- Страната, в чиято полза е постановено съдебно решение, получава от насрещната страна възстановяване на всички съдебни разноски.
- Ако искът е бил частично уважен, възстановяването на съдебните разноски се присъжда на ищеца пропорционално на уважената част от иска, а на ответника — пропорционално на отхвърлената част от иска.
- Ако ищецът оттегли иска, той е длъжен да възстанови съдебните разноски, направени от ответника. В този случай ответникът не е длъжен да възстановява съдебните разноски на ищеца. Ако обаче ищецът оттегли иска си, тъй като ответникът доброволно е удовлетворил претенциите на първия след предявяване на иска, съдът, по искане на ищеца, ще разпорежи на ответника да възстанови съдебните разноски, платени от ищеца.
- Ако ищецът е освободен от заплащане на съдебни разноски, ответникът се задължава да заплати към държавния бюджет съдебните разноски на ищеца пропорционално на удовлетворената част от иска.
- Ако искът бъде отхвърлен, оставен без разглеждане или ищецът оттегли иска, ищецът се задължава да заплати към държавния бюджет съдебните разноски, които не са били платени предварително. Ако обаче ищецът спре да поддържа иска си, тъй като ответникът го е удовлетворил доброволно след предявяването на иска, ответникът се задължава да заплати към държавния бюджет съдебните разноски.
- Ако искът е частично уважен, но ответникът е освободен от заплащане на съдебни разноски, разноските се заплащат от ищеца, който не е освободен от заплащане на съдебни разноски, пропорционално на размера на отхвърлената част от иска.
- Ако и двете страни са освободени от заплащане на съдебни разноски, те се поемат от държавата.
- Съдът може да отложи плащането на съдебните разноски или да разреши плащане на вноски с

оглед на финансовото състояние на лицето.

Възстановяване на държавни такси:

Информация относно основанията и процедурата за възстановяване на държавна такса можете да намерите на портала в раздел „Възстановяване на такси“ (*nodevu atmaksa*).

II РАЗНОСКИ, СВЪРЗАНИ С ПРОИЗВОДСТВОТО, са:

- адвокатските хонорари;
- разноски, свързани с пътуването за съдебни заседания;
- разноски, свързани със събирането на доказателства;
- разноски за финансирана от държавата правна помощ (приложимо за производства, образувани след 1 март 2016 г.);
- разноски за устен преводач по време на съдебното заседание.

Възстановяване на разноските, свързани с производството:

- Разноските, свързани с производството, се възстановяват в размера, предвиден в закона.
- Ответникът се задължава да заплати разноските, свързани с производството, направени от ищеца, ако искът на ищеца бъде уважен изцяло или частично и ако ищецът оттегли иска си, тъй като ответникът го е удовлетворил доброволно след предявяването на иска.
- Ако искът бъде отхвърлен, съдът задължава ищеца да възстанови на ответника разноските, свързани с производството.
- Ако страната, отговорна за заплащането на разноските за финансирана от държавата правна помощ, е освободена от заплащане на съдебни разноски, разноските, свързани с предоставянето на финансирана от държавата правна помощ, се поемат от държавата.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Финансираната от държавата правна помощ представлява помощ за извънсъдебно или съдебно решаване на спорове с цел защита на нарушени или оспорени права на лице или на негови защитени от закона интереси в случаите, със средствата и в обхвата, предвидени в Закона за финансираната от държавата правна помощ (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

Финансираната от държавата помощ включва правни консултации, изготвяне на процесуални документи и процесуално представителство.

3 Имам ли право на правна помощ?

Следните лица имат право да получат финансирана от държавата правна помощ:

1. лице, което има статут на лице с ниски доходи или лице в нужда — съответните удостоверения се издават от местните социални служби;
2. лице, което поради непредвидени обстоятелства е попаднало в такова положение и финансово състояние, които го възпрепятстват да осигури защита на правата си (природни бедствия, непреодолима сила или други обстоятелства извън контрола на лицето) — то трябва да представи съответната информация и доказателства;
3. лице, което е на пълна държавна или общинска издръжка — съответната информация трябва да бъде предоставена от държавния или местния орган по искане на лицето или на администрацията на съдилищата (*Tiesu administrācija*).

Частично финансирана от държавата правна помощ, при която лицето прави съфинансиране, както и адвокатска помощ по определени видове граждански дела (дела за обявяване на недействителност на решение на общо събрание на акционерите, дела, свързани със спорове, произтичащи от договорното право, когато размерът на иска надвишава 150 000 EUR, и дела, свързани със защита на търговска тайна от незаконно придобиване, използване и разкриване) могат да бъдат предоставени на лица, които отговарят на следните критерии:

1. доходите им не надвишават минималната месечна работна заплата в Латвия;

2. поради финансовото си състояние отговарят на условията за получаване на правна помощ.

Лицата, подаващи сигнали за нередности, имат право на финансирана от държавата правна помощ независимо от финансовото си състояние.

Финансовото състояние и равнището на доходите на лице, което се нуждае от правна помощ по спор с трансграничен характер и чието обичайно местопребиваване или местоживееие е в държава — членка на ЕС, се смятат за отговарящи на условията за получаване на правна помощ за произнасяне по спор в Латвия, ако в деня на подаване на молбата за правна помощ средният месечен доход на лицето за предходните три месеца не надвишава 50 % от минималната месечна заплата в Латвия, при спазване на останалите приложими регулаторни условия.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Финансираната от държавата правна помощ се предоставя за решаване на обосновани граждански иски и по граждански дела до влизане в сила на окончателното съдебно решение, с изключение например на:

1. дела с предмет иски, пряко свързани с търговската или стопанската дейност на лице или с неговата независима професионална дейност;
2. дела с предмет митнически или данъчни въпроси;
3. дела с предмет иски, свързани с накърняване на честта и достойнството;
4. дела с предмет обезщетение за неимуществени вреди, с изключение на случаите, когато предоставянето на правна помощ е свързано с търсене на обезщетение за неимуществени вреди, причинени на жертва в резултат на престъпление;
5. спорове, подсъдни на арбитражен съд, или такива, които се решават чрез алтернативни механизми за уреждане на спорове;
6. дела с предмет претенции, свързани с луксозни вещи или луксозни услуги;
7. разноски за правна помощ, които са несъразмерни на цената на иска.

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Лицето трябва да подаде попълнена молба за правна помощ (молба по образец) до администрацията на съдилищата, придружена от копия на документи в подкрепа на информацията, включена в молбата (документи, доказващи правото на финансирана от държавата правна помощ, и документи, описващи естеството на гражданския спор и свързаното с него производство). Документите трябва да бъдат подадени до администрацията на съдилищата лично, по пощата или по електронна поща pasts@ta.gov.lv, като се използва електронен подпис с времеви печат.

Администрацията на съдилищата ще разгледа молбата и ще вземе решение за предоставяне на правна помощ или за отхвърляне на молбата в рамките на 21 дни от получаването на молбата или в рамките на 14 дни от нейното получаване, ако делото е с предмет права на деца.

Ако бъде поискана допълнителна информация, крайният срок за вземане на решение се отлага до получаването на необходимата информация или до изтичането на крайния срок за нейното представяне.

Когато вземе решение за предоставяне на правна помощ, администрацията на съдилищата определя доставчик на правна помощ, който е сключил договор за предоставяне на правна помощ със администрацията на съдилищата.

В решението за предоставяне на правна помощ се посочва доставчикът на правна помощ, както и мястото и времето на предоставяне на правна помощ.

Лицето, кандидатстващо за правна помощ, се уведомява относно решението за предоставяне на правна помощ или за отхвърляне на молбата писмено, по пощата или чрез електронно съобщение, изпратено на адреса, посочен в молбата; лицето, кандидатстващо за правна помощ, може да получи уведомлението и лично от офисите на администрацията на съдилищата.

Решението на администрацията на съдилищата може да се обжалва пред Министерството на

правосъдието, а решението на Министерството на правосъдието може да се обжалва пред административен съд.

По дела, по които се иска предоставянето на частично финансирана от държавата правна помощ (т.е. адвокатска помощ по определени видове граждански производства), администрацията на съдилищата взема решение в рамките на един месец от датата на получаване на молбата за правна помощ и посочва в решението обхвата на правната помощ и крайния срок, в който трябва да се извърши плащането за правната помощ. След получаване на плащането в седемдневен срок се изготвя задание за доставчика на правна помощ относно предоставянето на финансирана от държавата правна помощ. Ако не е получено плащане за предоставяне на правна помощ, администрацията на съдилищата взема решение за прекратяване на предоставянето на правна помощ.

Ако лице, чието обичайно местопребиваване или местоживеене е в държава — членка на ЕС, се нуждае от правна помощ по спор с трансграничен характер и този спор се решава в Латвия, администрацията на съдилищата получава съответната молба по трансграничния спор, изпратена от компетентния орган на другата държава — членка на ЕС, или от лицето, и я разглежда съгласно процедурата, предвидена в Закона за финансираната от държавата правна помощ. В случаите, когато спор с трансграничен характер се решава извън Латвия, лицето, чието обичайно местопребиваване или местоживеене е в държава — членка на ЕС, подава съответната молба до администрацията на съдилищата (формулярът на молбата е на разположение на адрес https://e-justice.europa.eu/topics/taking-legal-action/online-forms/legal-aid-forms_bg). В такива случаи администрацията на съдилищата изпраща попълнен формуляр за препращане на молбата за правна помощ и съответните документи на компетентния орган на съответната държава — членка на ЕС, в срок от седем дни след получаване на всички преводи.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Формулярът на молбата за финансирана от държавата правна помощ е на разположение:

1. на уебсайта на администрацията на съдилищата [https://www.jpa.gov.lv/](https://www.jpa.gov.lv) в раздел „Услуги“ (*Pakalpojumi*) (<http://jpa.gov.lv/valsts-nodrosinatas-juridiskas-palidzibas-veidlapas>);
2. в офисите на администрацията на съдилищата на адрес Antonijas iela 6, Riga;
3. на адресите на местните градски и общински власти по адреса, където лицето има декларирано местожителство или където пребивава законно.

Формулярът за кандидатстване за правна помощ в друга държава — членка на Европейския съюз, (при спор с трансграничен характер) е достъпен на Европейския портал за електронно правосъдие в раздел „Онлайн формуляри“.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Към формуляра за кандидатстване за финансирана от държавата правна помощ трябва да се приложат следните документи:

1. копие от документа, доказващ, че лицето има право на правна помощ, напр. удостоверение, което доказва, че лицето има статут на лице в нужда или лице с ниски доходи (или друг документ, който доказва, че лицето има право на финансирана от държавата правна помощ);
2. копия от документи, описващи характера на спора, хода на делото и т.н. (напр. споразумение, съдебна призовка, решение на семейния съд).

Информация за условията и процедурите за предоставяне на финансирана от държавата правна помощ по други категории дела можете да намерите на адрес: <https://jpa.gov.lv/> (уебсайт на администрацията на съдилищата на латвийски език) или <https://jpa.gov.lv/par-mums-eng> (уебсайт на администрацията на съдилищата, на английски език).

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Адрес на администрацията на съдилищата: Antonijas iela 6, Riga, LV-1010.

Електронна поща: pasts@ta.gov.lv

Безплатна информационна линия: +371 80001801 (за информация относно услугите, предоставяни от администрацията на съдилищата, и за попълване на формуляри).

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Хората със статут на лице в нужда или лице с ниски доходи, хората, които са изцяло зависими от държавата или местната власт, или хората, които неочаквано са попаднали в такива обстоятелства и финансово положение, които не им позволяват да осигурят защита на правата си, имат право на финансирана от държавата правна помощ.

Финансираната от държавата правна помощ се предоставя по извънсъдебни и съдебни граждански спорове (включително спорове с трансграничен характер), в производства по обжалване на административни дела, свързани с предоставяне на убежище, или при обжалване на решения, свързани с оспорване на заповеди за извеждане или на решения, свързани с оспорване на заповеди за принудително експулсиране.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Лицето трябва да подаде попълнена молба за правна помощ (молба по образец) до администрацията на съдилищата, придружена от копия на документи в подкрепа на информацията, включена в молбата (документи, доказващи правото на финансирана от държавата правна помощ, и документи, описващи естеството на гражданския спор и свързаното с него производство). Документите трябва да бъдат подадени до администрацията на съдилищата лично, по пощата или по електронна поща pasts@ta.gov.lv, като се използва електронен подпис с времеви печат.

За да бъде предоставена финансирана от държавата правна помощ, на администрацията на съдилищата трябва да бъдат представени следните документи:

1. попълнен [формуляр](#) за кандидатстване за финансирана от държавата правна помощ, придружен от копие от документа, доказващ правото на правна помощ, напр. удостоверение, което доказва статута на лице в нужда или лице с ниски доходи;
2. копия от документи, описващи характера на спора, хода на делото и др.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

За предоставянето на правната помощ администрацията на съдилищата сключва договори с лица, предоставящи правна помощ. Когато допуска предоставянето на правна помощ, администрацията на съдилищата назначава доставчик на правна помощ по конкретното дело.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Лицето трябва да поеме само разходите за производството, освен ако не се прилагат изключения.

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Разноските, които не се покриват от правната помощ, трябва да бъдат поети от лицето.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Администрацията на съдилищата предоставя гарантирана от държавата правна помощ в следните случаи:

- 1) в производства пред Конституционния съд правна помощ се предоставя на лице, по чиято конституционна жалба Конституционният съд е взел решение да не образува производство единствено поради липса на правни основания или тяхната очевидна недостатъчност за поддържане на жалбата;
- 2) по граждански дела (с изключение на случаите, когато делото се отнася до митнически или данъчни въпроси, нарушаване на честта и достойнството, когато делото е пряко свързано с търговската или стопанската дейност на лицето или с неговата независима професионална дейност и т.н.);
- 3) по административни дела:
 - в производства по обжалване по дела, свързани с предоставяне на убежище;
 - при обжалване на решения относно оспорвани заповеди за извеждане или на решения относно оспорвани заповеди за принудително експулсиране;
 - при обжалване на решение на семейния съд относно защитата на правата и законните интереси на дете;
 - по административни дела, по които съдът е взел решение за предоставяне на финансирана от държавата правна помощ с оглед на сложността на делото и финансовото състояние на физическото лице.

Може да бъде предоставена *частично* финансирана от държавата правна помощ за съдействие от адвокат по определени видове граждански дела:

- по дела за обявяване на недействителност на решение на общото събрание на съдружниците или акционерите на капиталово дружество;
- по дела, свързани със спорове, произтичащи от договорното право, когато размерът на иска надхвърля 150 000 EUR;
- по дела, свързани със защита на търговска тайна от незаконно придобиване, използване и разкриване.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Ако лицето не се нуждае от предоставената правна помощ, то може да оттегли молбата си за правна помощ преди приключване на производството, като уведоми за това администрацията на съдилищата.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Решението на администрацията на съдилищата за предоставяне или отказ за предоставяне на правна помощ може да бъде оспорено и обжалвано по реда на производството, предвидено в [Закона за административното производство](#) (*Administratīvā procesa likums*).

17 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

Подаването на молба за правна помощ не спира давностния срок.

Последна актуализация: 22/08/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се

съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.